

ШФ 374

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

а_1988_004301

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

-о 0 о-

София, 26 април 1988 година, вторник

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ
БАНЧО БАНОВ
ПЕЛИН ПЕЛИНОВ
АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА
КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
ЕНЧО ХАЛАЧЕВ
АСЕН ШОПОВ
НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ
СТЕФАН ДАНАИЛОВ
ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ
АТАНАС ВЕЛЯНОВ
АСЕН МИЛАНОВ
ИВАНКА ДИМИТРОВА
ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА
ВЕЛКО КЪНЕВ
СТОЙЧО МАЗГАЛОВ
ВИОЛЕТА МИНКОВА
МИХАИЛ ПЕТРОВ
НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ
НИКОЛАЙ ПАРУШЕВ

ОТСЪСТВУВАЩИ:

ВЛАДИМИР ЛЮЦКАНОВ
МЛАДЕН КИСЕЛОВ
МАРИН ЯНЕВ
НАУМ ШОПОВ
ВАНЧА ДОЙЧЕВА

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

Зала "Н.О.Масалитинов"

Начало: 15, 00 часа

Край: 17,20 часа

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ -

Другари,

Има кворум. Откривам заседанието на Художествения съвет. Предлагам следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане на пиесата "Източната трибуна" от Александър Галин за Камерна сцена. (Постановката ще бъде възложена на Надежда Сейкова);
2. Разпределение на пиесата и програма за работа;
3. Категоризация на роли в "Пер Гинт", "Тайната вечеря на Дякона Левски" и "Източната трибуна" (при положение, че се разберем);
4. Разни.

Имате ли някакви възражения или съображения по дневния ред? Нямате. Всякакви въпроси в духа на гласността и демокрацията могат да се поставят в точка "Разни".

По ПЪРВА ТОЧКА от дневния ред искам да кажа няколко думи предварително:

Положихме доста усилия да потърсим една пиеса за Камерната сцена. Знаете, че това при нас не винаги става строго планирано, за съжаление, и тази пиеса беше за

предпочитане да бъде съветска, тъй като балансът на Камерната сцена на театъра е абсолютно нарушен. На него се играе само една съветска съвременна пиеса, която вече четири-пет години се играе, играе се една съвременна българска пиеса и другите са съвременни западни пиеси, което говори за слабости и недостатъци в нашето планиране и в нашата работа - говоря за всички нас тук, включително и за нашите режисьори, които са четирима души щатни режисьори, от които основно зависи характерът на репертоара в нашия театър. Не говоря за качеството на продукцията, всеки може да направи добра и не толкова добра постановка, говоря за балансирането в репертоара, което мен сериозно ме тревожи, тъй като пропорциите, които се спазваха до преди две-три години са сериозно и много силно нарушени.

По-късно, на следващото заседание на Художествения съвет, когато ние приемаме репертоара, аз ще ви информирам подробно за този баланс - какво ще се играе, как ще се играе, кой го е правил - наши, чужди и т.н., но сега нашата задача се свеждаше до това по възможност да вкараме в работа една пиеса за Камерна сцена (между другото и за работа на актьорите - има редица актьори, които от доста време не работят!)

Имаше една идея за една съвременна английска пиеса, но там работата се размина, но ми беше предложена от Литературното бюро пиесата на Александър Галин "Източната трибуна" - съвременна пиеса за Камерна сцена, аз смятам, че тя има достатъчно сериозни качества, за да бъде поставена на сцената на Народния театър (на Камерната сцена) и смятам, че при една сериозна работа от

страна на ангажираните хора в реализацията на тази пиеса, тя може да стане едно от добрите заглавия, което, впрочем се отнася за всяко заглавие, както знаете. Тази пиеса не е под нивото на пиесите, които се играят в момента на Камерната сцена. Предполагам, че всеки, който я е прочел, е имал възможност да се убеди в това. Тя третира много сериозни, съвременни проблеми на съветското общество (и не само на съветското общество, това се отнася и за нас), проблеми, които са дълбоко човешки, вътре в тази обвивка, в тази "търговска" история и смятам, че може наистина да се направи едно добро представление.

Това са думите, които аз исках да ви кажа, сега ви имате думата по пиесата.

Режисьорката ще бъде поканена след като си кажете мнението, обсъждането на пиесата е проблем на театъра, а Надя Сейкова ще поканим да направи предложение за разпределение и програма за работа.

И така, имате думата. Николай Николаев.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Аз споделям напълно първата част от Вашето изказване, що се касае до нарушения баланс на съветската и българска драматургия към богатата американска на Камерната сцена, обаче считам, че тази пиеса специално... разбирам сложния миг... считам, че тази пиеса е под нивото на пиесата "Вечер", която играем долу, считам, че е прекалено неутрална и мисля, че не е подходяща за реализация на нашата Камерна сцена, защото (пак казвам) не е с качествата дори на "Вечер", която е една прекрасна, великолепна пиеса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Има думата Таня Масалитинова.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Аз дълго се колебах дали да се изкажа изобщо, но реших, все пак, да се изкажа. Аз съм една от поклонничките на Галин, защото съм играла в негова пиеса - тази великолепна пиеса "Ретро", която дотолкова третира общочовешки проблеми, че дори в една Америка иммахме успех и което беше най-интересно когато дойдоха българските емигранти на второто ни представление, казаха: "Как е възможно такава хубава съветска пиеса!" и най-важното: "Това са проблеми, които вълнуват и нас и са и наши проблеми!" Значи това е една общочовешка, дълбока история.

Не мога да кажа същото за тази пиеса, въпреки че внимателно я прочетох, дори два пъти. Първо: трябва да ви кажа, че пиесата е писана през '80-а или '81-а година а тъй като по редица причини мен дълбоко ме вълнува всичко, което в момента става в Съветския съюз и аз съм абсолютно в течение на всичко, защото всичко чета (почти от всичко се интересувам, което става там), трябва да ви кажа, че по настроение, по факти, по много показатели тази пиеса... примерно: осемдесета година и осемдесет и осма година са "небе - земя". Спомнете си съветската телевизия през '81 година, когато през петъчните дни ние си канехме гости, ходехме на гости и смятахме петъчния ден за загубен (да ни бъдем откровени в атмосферата на гласността!) Сега, откровено казано, аз почти изключително гледам съветска телевизия, което ми е безкрайно интересно, тя е проблемна, наситена със страшно много интересни не-

ща. Тази пиеса изразява настроенята в началото на осемдесетте години - това е точно най-застойният период, когато се поставя началото, който повлича именно революционния акт на съветската перестройка зад себе си. Затова на мен ми се струва, че ако ние точно именно за конференцията на 28 юни ще излезем с тази пиеса, какво ще кажем на нашия зрител? Нашият зрител, общо взето, не е така осведомен, както нашата интелигенция за това какво става там и с тази безкрайно тъжна (тя е добре написана, аз не отричам нейните художествени качества!), но безкрайно тъжна, безизходна, с една "блатна" атмосфера, с тези две момчета, мъже де... В списание "Театър" (съветското списание) имаше интересно мнение в една статия аз съжалявам, че съм я забравила (тя е в януарския брой където ги наричат антигерои и казват, че това е една равносметка за нещо, което е било като отричане, като лъжа, като атмосфера на онези години. Тя се играе от "Съвременник", въпреки че много не го харесва съветската критика (различни мнения има), не намират, че е намерен точния език (сценичен) за тази пиеса, но така или иначе когато те играят огромно количество свои пиеси и си знаят своята действителност, тази пиеса звучи по един начин. Когато ние, при не многото съветски пиеси, които имаме в момента и представяме, ще покажем тази така наречена "съвременна" пиеса, аз мисля, че ние просто ще сгрешим (аз не съм партийка), имам съвременно мислене и мисля, че от тази гледна точка това е моето искрено мнение и ми се струва, че ако въпросът е да се намери работа за наши добри актриси, които наистина в момента

не са заети, но може малко повече да се потърси, може би ще се обърне внимание, има хубави пиеси и в Чехословакия и в Полша... Има репертоар, има какво да се намери, действително в момента съветската драматургия върви, както те сами си признават, след публицистиката, след журналистиката, след литературата.

Няколкото пиеси, които "избухнаха" като свръхнови звезди - и до там се спря, такъв е момента политическия, че трябва просто време и малко повече зрялост, за да се "излее" това в една драматургия.

Помислете си добре по този въпрос.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА - Аз съм малко въздържана от това, че вече е поканен режисьор за пиесата и доколкото разбирам има и подготовка за нея, от друга страна - необходимостта да има на Камерна сцена съветска пиеса и необходимостта наши актриси да бъдат заети в работата на театъра. Но въпреки всичко това наличие на много интересни нови пиеси, мисля че не е редно да взимаме тази стара пиеса, защото дори и за това, за което той спори, че не е успял на съветска сцена, защото режисьорите са работили само в сюжетното развитие, във външната видимост на проблема, за "черноборсаджийството", а не са видяли същността на пиесата, която, според Галин, е все по-голямата трудност на личността да среща хората, които са го обичали и които е обичал. С други думи - това отчуждение (права е Таня), което отмина като етап в един обществен климат.

Сега се търсят хората, тези, които са съмишленици, които са се обичали, които са си вярвали, за да изяснят нещата, за да прогледнат за истината и така тази пиеса се явява като анахронизъм. Дори това, което казва Галин, че режисьорът трябва "да хваща духът на образа, а не словата на образа", но да хванем дори това, което той иска и което е много трудна работа, все пак остава в минало време, казах вече - един анахронизъм за нашето гражданско усещане.

Не зная каква е общата работа за репертоара, не зная какви са плановете, но мисля че е възможно Литературното бюро и Вие да си помислите за друга пиеса. Има съветски пиеси, има много съветски пиеси - от това не можем да се оплачем, много интересни, много хубави пиеси. Не знам доколко ангажимента е силен, не можем да обидим режисьора

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Същият режисьор можем да покажем.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Говорим за пиесата.

ИВАНКА ДИМИТРОВА - Резултат можем да търсим от нещо, което ще интригува и самите актьори, ако щете, уж артистите търсим някаква истина, която да е в синхрон с времето. Не мисля че това е най-подходящата съветска пиеса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз...

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Само две думи искам да кажа, ако може преди това.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Да - Константин Илиев.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Не разбирам логиката на двете

актриси, те общо взето в една посока се движат и се свеждат до това, че пиесата е анахронична. Това, че действието не се развива в днешния ден, в '88-а година, естествено не може да бъде причина за това да се смята за отживяла пиесата, написана преди седем години. Все пак става въпрос за едно явление, това, което там се нарича "време на застой", това, че тя отразява това време, а не днешния ден още не я прави излишна, защото в днешното време има хора, които са против преустройство и против всякакви промени, следователно въпросът съвсем не е загубил актуалността си. Тя много точно, много вярно отразява едно определено време и нас никой няма да ни обвини в това, че, да кажем, "черним" съветското общество по простата причина, че там абсолютно точно се фиксира един исторически момент. Ако друго не знаят хората, поне знаят, че имаше едно време когато там се пиеше, пък днес не се продава алкохол и така лесно с каси вино не се намира. Следователно, зрителят, той не е толкова загубен, много точно ще си даде сметка за кое време се отнася.

Друг е въпросът, че има толкова много театрални средства, даже един портрет на Брежнев или нещо най-елементарно, което може много добре да определи времето, когато се развива действието, така че смятам това съобщение за абсолютно несъстоятелно, а иначе моето лично мнение за пиесата... излишно е да взимам думата щом се предлага от Литературното бюро, но смятам, че е една много тънко написана пиеса и въпросът е дали ще съумеем да я направим така, както е написана.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

Георги Гайтаников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Аз също искам да кажа, че пиесата е много сериозна за мен, защото в наше време ние не можем да бъдем в такава степен революционно авангардни (естествено, то не е и необходимо) и едва ли не ние да пишем пиесите за нашето ново време. Ние ще си позволим да поставим пиеси, които са писани и малко преди това.

Друг е въпросът, че би могло да има и повече предложения за поставяне на съветски пиеси. Но аз мисля, че тези хора, които се интересуват от съвременната драматургия биха могли да предлагат също на Литературното бюро пиеси, които да се разглеждат и в Художествения съвет и от Литературното бюро, за да не изпадаме в това положение като сега да казваме: "Има и такива хубави пиеси, там написани... там написани..."

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Няма такива пиеси!

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Примерно, казвам... ако има такива пиеси, те да бъдат предложени, така че що се отнася до качествата на пиесата, аз мисля че тя е тънко, сложна написана пиеса, с хубави роли, които биха могли да задоволят нуждите на нашия женски състав.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ - Аз също искам да се противопоставя на мнението, че това е пиеса без качества. Аз даже съм изненадан от това, което се каза, че пиесата е слаба...

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Никой не е казал, че пиесата е слаба.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Не сме казвали такова нещо.

БАНЧО БАНОВ - Аз смятам, че пиесата носи една много голяма тема и мога да си обясня, че именно в "Съвременник", понеже са търсили нейното публицистично звучене, се е получила пиеса, която върви главно по сюжета, а не върви по своето човешко звучене. Аз и тук чух думите за историята на чернорборсацията. Тук според мен черната борса е най-малкото нещо, което съществува в пиесата. В пиесата съществува голямата тема, която е тема още на великата руска литература, темата когато ние подменяме човешките отношения с потребителство, когато ние подменяме живата връзка между хората, доверието между нас, спомените между нас, доброто между нас ние ги подменяме с купуване и продаване.

Аз мисля, че в това отношение пиесата трябва да намери връзка и с нашето време, защото тук не става дума толкова за нашето отчуждаване. Напротив: ние виждаме, че тези момичета са си намерили пътя в живота. Тук става въпрос за подмяната на човешките ценности с материалните ценности и мисля че това за нас също така много важи.

Също така аз мисля, че пиесата е написана тънко, уверявам ви, че Литературното бюро е прочело много пиеси. Разбира се, има пиеси много остри, обаче трябва да кажа с цялата си откровеност пред Художествения съвет, че има пиеси, които в Съветския съюз могат да се играят, но не смятам, че Националният театър на България може да ги играе.

АСЕН МИЛАНОВ - Тази е една от тези пиеси!

БАНЧО БАНОВ - Аз мисля че тази пиеса носи тази тема която ние можем да играем!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕЖДИЕВ - Друг кой иска думата? Анто-

ния Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - За информация по повод на разглеждания проблем, искам да кажа, че на 5 април в Москва се състоя едно съвещание на Съюза на писателите, Агенцията за авторско право на Съветския съюз и Съюза на театралните дейци и това съвместно съвещание разгледа острия проблем за отсъствието на съвременната тема, сериозната съвременна тема в драматургията в момента.

Три такива много сериозни институции се занимаха много сериозно в продължение на два дни с този проблем и състоянието на театрите, така че проблемът, с който ние се сблъскваме в момента е нещото, което занимава там много театралните дейци. В момента съветските пиеси, които настъпват (появява се една тенденция) това да са произведения, които да се връщат назад във времето - десет - двадесет или тридесет години и да разглеждат конфликти и проблеми от минали периоди - това е на Зорин "Гости" (50-те години), това е една пиеса на Петрушевска "Московски хор" от времето на Младежкия фестивал в Москва, да ви припомня пиесата на Радзински "Спортни игри '81" и изниква проблем "Защо отсъствува съвременната тема?", макар и в пиесата на Дозорцев (за забегнали от лагерите престъпници) един спор между дисидент и един художник-интелектуалец (пиесата се казва "Завтрак с незнакомцами"), при много по-силните аргументи при спора на дисидента, който се води в една зала пред конюнктурния художник, който се опитва да възразява. "Сънищата на Евгения" - една от пиесите на Казанцем, един също талантлив драматург, също интересно произведение за събитията в Кампучия, с известна мистичност... Смя

там, че тя не е за нашия театър.

Проблемите, които са свързани със съветската драматургия днес са много сериозни и това се оценява там. Разглеждали сме и безкрайно много произведения. Лично аз също считам, че "Звезди на утринното небе" – един от шумните спектакли на Ленинградския фестивал на Додин, това е като литература... мисля че би трябвало да пристъпим към българска подобна тема и конфликти, отколкото да се занимаваме с този вид драматургия.

Сега: Галин е Галин. Галин в тази пиеса прави една активна разработка на конфликтите, темите, характерите, жанра, ситуациите, много смях има в пиесата, (смятам, че няма да е така мрачно като реализацията на представлението). Има в този провинциален начин на живот, в който са се оказали тези пет жени с надеждата, че човекът, който се е озовал в столицата се е реализирал, а се оказва, че всъщност по-реализирани са те като духовност и независимо от това възраженията, които се появиха тук няма защо да ни плашат.

Да: усещането за анахронизъм съществува, усещането за нравствената умора от застойния период съществува това е все пак онази литература, която борави с голямата руска тема: любовта към човека и вярата, доверието у човека, че той ще има онези корени и нравствени сили да се изправи. Затова е и смехът в жанра, задължително, онези "усмивка, с която се разделяме с едно минало". Друг е въпросът дали ще можем да бъдем на равнище като представление да избалансираме именно тази доза доверие, вярата в човешките възможности, чрез смеха, чрез пречистващия смях...

Актьорската работа е много съществена и важна, актьорската работа на състава с режисьора. Не че са неоснователни бележките, които се направиха тука, да, усещане за вчерашен ден го има, но в редица творци това връщане е съзнателно - десет, двадесет, до тридесет години назад

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг иска ли да се изкаже?

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Бих искала да допълня за тази пиеса "Звезди на утринното небе", която е от годините на Московската олимпиада, има за нас..., отколкото това явление, с което се сблъскваме в тази пиеса на Галин, говоря за "Източната трибуна", макар че преводът, с който разполагаме внася също известна доза дезинформация, защото преводът на Василен Васев е правен доста набързо, почти страшен на определени места, "черен", това е нещото, което театърът трябва да има предвид и поне десет дена за работа върху текста, а ние не разполагаме и с оригинала.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

ВЕЛКО КЪНЕВ - Аз искам да кажа нещо: аз в основни линии споделям това, което каза Таня, което каза и Иванка Димитрова, Николай Николаев... Не ме удовлетворява това като четене и като предс тава за евентуален театър и ми се струва, че тук се самозалъгваме с някакви общи фрази за морала на човека, които не могат да ни успокоят и в никакъв случай не можем да го видим това нещо в никакъв случай, а можем само да гадаем, а що се отнася за тези стойности, за които Банчо говори и другите го подкрепиха, аз мисля, че има други съветски пиеси, които (ако се върнем малко назад, в друго време, което не знам

как го определяме) във времето на Вампилов ние можем да ги открием в много по-голяма сила, в по-голяма степен и защитени много по, бих казал, художествено, без да имам предвид в какво време са писани.

Така че нямам нищо против да се връщаме и във времето и към стара драматургия, но все пак мисля, че поставяйки тази пиеса, ние можем да кажем: "Може и с нея, може и без нея!" Това, според мен, е един компромис, особено с една съветска драматургия, особено сега ние не можем да правим, да допускаме такъв компромис и освен това, мисля че е крайно нередно ние със съветската тема да търсим работа на артисти. Това е недостойно и не е честно и особено в момента смятам че направо е неприятно, меко казано, никой не може да си търси работа по такъв начин - или ще защитаваме нещо, или няма да го защитаваме, но не по този начин.

Така че, смятам за не най-добрият вариант тази пиеса, уважавам труда на драматурзите, зная, че те много по-добре знаят какво може и какво не може да се поставя, какво е за съветска и какво е за българска сцена, но смятам, че не е най-удачният вариант тази пиеса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Аз се постарах да прочета пиесата доста внимателно, доста се и понасилих вътрешно, усещах някаква вътрешна съпротива, трудно ми вървеше като диалог мисъл, подтекст, отношения, може би моята нагласа е била такава в момента когато съм чел пиесата. После пък се помъчих да я вържа с някакъв принцип, по който е изграден целия репертоар на нашия театър, да я нагодя към някаква

линия... - и това не успях да направя, така че за мен пиесата остана "да виса" във въздуха и тя просто не успя да ме завладее, не успя да ми внуши и това, което се говори тук за нея от драматурзите - тези неща не успяха да стигнат до мен. Ако върсът опре до гласуване, аз ще гласувам против влизането на пиесата в репертоара на театъра.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз искам думата. Другари, всеки изказа своето субективно мнение, което зависи от това кой как чете, тъй като тази година имаме възможност да разглеждаме доста камерни пиеси... и въобще пиеси и за много голяма част от нас тези пиеси не бяха нормално прочетени. Не знам защо, но аз като четох пиесата, може би заплеснах от успеха, който имаше предишната пиеса на Галин, с особена симпатия четох, в смисъл, че тук политически виждания изяви Таня... Представете си, другари, тези да не се казват със съветски имена, а с български (героите). Аз не знам дали вие сте си виждали съучениците от своето време, аз лично съм си ги виждал и разминаванията в тази посока са страшни - разочарованите мечти, идеи за живота и желанието за реализиране на живота. Тъй като аз смятам, че пиесата трябва да се поглежда повече не как би звучала: "Ето какво е било в осемдесетте години в Съветския съюз." Или, ако да речем, се прави една пиеса, (мисля че от Иван Радоев и я прави Младен Киселов), "Ето как изглежда в България сега." "Сън" - как ще звучи тя в Москва...

Ето защо ми се струва, че и потребителското начало което съществува до голяма степен мисълта на младите хора, тъй като това са 36-годишни хора, в разцвета си... стру-

ва ми се, че темата не е отвлечена от нашето ежедневие, от нашия живот, за да звучи като чужда пиеса. При това, като се има предвид, че се предлага за Камерна сцена, ми се струва, че няма да бъде никак леко на колегите, които ще се занимават с тази пиеса, ако ще се занимават, макар че всичкото става на стадион, а изведнъж като се влезе в зала за боулинг явно трябва да има по-друго звучение, например... в близкия план (както е в киното). Аз харесвам тази пиеса, съгласен съм с няколко неща, че се знае от самото начало на сезона, че долу в Камерна сцена заглавията са доста объркани по отношение на западни, на наши и на съветски и беше редно... (извинявам се, че пак ще атакувам Литературното бюро) от септември месец до края на април все пак да можеше да имаме избор в няколко заглавия когато вървим към съветска пиеса, тъй като българското заглавие го определихме, приехме, дискутирахме и така нататък (първото заглавие, което приехме) и не е реализирано досега. Става въпрос за пиесата на Кольо Георгиев. Може би, ако тази пиеса беше реализирана, нямаше сега да стоим на този разговор, а съветската пиеса можеше да се коментира за следващия сезон, но беше хубаво да имаме избор поне на две или на три пиеси.

Спомнете си как тръгнахме с една пиеса във връзка със 70-годишнината на Октомврийската революция, а стигнахме до съвсем друга пиеса, поне от избора на две пиеси и имаше още две заглавия.

В същото време (нямам представа какво ще бъде разпределението), но, другари, не желая във времето, в което говорим за нови неща... голяма част от хората в края на краищата са без работа.

Тези хора са без работа и то доста дълго време - от 24 ноември обикновено репетират 20 човека... 18-20! Смятам, че тази идея да влезе съветско заглавие, при това явно че тук е имало предвид обстоятелството, че основните герои са жени, ми се струва за подходящо, тъй като имайки предвид това, което ние ще доработваме до края на сезона, това, което е до 15 юни и започването на другия сезон с едно по-камерно участие на колеги, камерно, говоря за пиесата, която трябва да прави Младен Киселов "Сън" за Голяма сцена.. тогава ще стане така, че ще работят шест човека, а другите ще седят, поне първият месец и половина. Трябва и от тази гледна точка да се виждат нещата и затова аз съм за реализирането на тази пиеса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата?

АСЕН МИЛАНОВ - Аз искам думата. Аз вземам повод от това, което каза Стефан. Не може, другари... Трябваше досега да се работи върху българска пиеса, защото аз също съм против тази пиеса. Не искам да споря, защото се нервирам само като си помисля, че някой може да каже, че това е период на застои, или някакви други демагогии. Разберете: това е nihilистична история, това са някакви съсипани девойки, останали до 36-40 години... дошли едни черноборсаджий... било "най-малкото" това - това е най-много, което ще видят хората. Ще видят черноборсаджий и съсипани, разбутани някакви си същества, които вече даже отишли на тази източна... (защото "източна" трибуна, каква е тая "източна" трибуна, не може ли да бъде "западна"?), че да отидат там, че да си ку-

пЯТ някакви "фъшкии, някакви работи, че... Не знам! Това даже ще е смешно тук ние, на българска почва да го слуша ме...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Защото в България го няма, затова е смешно!?

АСЕН МИЛАНОВ - Па няма го, разбира се!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Да, де! Така ти мислиш...

АСЕН МИЛАНОВ - Има мошеничество от много по-голям мащаб, кой ще се занимава, това са дребни, джебчийски работи, а тук искате отгоре на всичко върху тези хора да сложим големи и не знам какви други търсения, конвулсии на душата, вътрешни състояния... от минало време. Няма такова! Тази пиеса ще се гледа ще се гледа тъкмо така, както каза Константин Илиев - с лошо отношение към съветската пиеса и действителност. Какво ще си говорим? Това е просто една неприятна пиеса! Затова трябва непременно да се тръгне към българския вариант и на Кольо Георгиев пиесата да се почне веднага... със същия режисьор.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Искате ли друг да каже нещо?

Аз съм малко изненадан от реакцията и до голяма степен я приемам като модна реакция, тъй като много хора очакват, че това, което ние сега ще правим от Съветския съюз ще бъде перестройката и така нататък... Ние направихме една пиеса на голяма сцена - "Бресткият мир", която е възможна, благодарение на този период. В съседния театър Военния, беше направена "Диктатура на съвестта", която е възможна, благодарение на това развитие на общественно-политическия живот в Съветския съюз, което сега върви,

но да си въобразяваме, че всичко... целият български театър и литература всичко ще върви по тази линия и само това ще правим и само онова ще правим - е погрешно! Погрешно е, тъй като ние, така да се каже, не можем да намерим и произведения. На мен ми беше предложена новата пиеса на Галин за Олимпиадата, за проститутките, които ги събират по време на олимпиадата и ги извеждат там някъде, за да ги няма в Москва. Извинете, но такава пиеса аз никога няма да поставя в нашия театър! Ако някой има частен театър, да си я поставя там.

Тук има някакво деление на времето и на проблематиката, което мен малко ме учудва, което, според мен, се дължи на това очакване, че ние сега тук ще правим със съветските пиеси... ще покажем новата съветска драматургия новото време... Другари, това време първо още не е ново, защото това преустройство, което се извършва, то е един много мъчителен и много бавен процес, не само в идеологията, включително и в икономиката. Ако четете съветските отгони за изпълнение на техните планове по тримесечия и така нататък, вие ще забележите тези неща. Ако четете внимателно средствата за масова информация, ще видите също така тази остра борба, която се води в Съветския съюз, много остра борба. Няма защо да си правим илюзии, че ние тези работи в България ще нахлуят... първо: има неща, които не са за наша консумация. Това нещо, които са партийни членове, го чува на събранието, в съображенията, които бяха прочетени на нашите партийни членове. Поради такива увлечения беше свален главния редактор на вестник "Литературен фронт", там решиха да печатят истории, които

са интересни и пикантни, но истории, които са интересни и пикантни от една страна. В съветския печат се води голяма дискусия – там излезе във вестник "Советская Россия" една статия, за която се оказва висок партийен ръководител, ~~и~~, и срещу тази статия ~~излезе~~ редакционна ~~статия~~ излезе редакционна статия на вестник "Правда"!

Тъй като противоречията са много остри, ние не бива да си въобразяваме и да изхождаме от тази постановка: "Виждате ли, това е нещо старо..." Проблематиката, която аз виждам и която е свързана с Човека... или аз пък не разбирам, може би аз достатъчно добре не разбирам?

Извинете, ако искате, няма да я пускам тази пиеса, няма да работим, ще минем и без това. Мен никога не ме "натиска" досега за това, че някои не работят, или пък че има много хора в трупата, които не са заети. Аз наистина търся пиеса, която да поставим на Камерна сцена и бях готов, трябва да ви кажа, да поставим една английска пиеса, за която тук някои другари и другарки щяха да ръкопляскат, както съм ги слушал друг път. Каква е проблематиката на тези пиеси? Да не си отварям аз сега устата, да се играят долу на нашата Камерна сцена, за които разяваме "байрак", че са едни какво си и едни що си... А те са нищо!

Искам да ви обясня много добре, че аз не се ръководя от това. Разбира се, мен ме интересува театърът работи ли, или не работи, но такъв подход знам че е много възможен към едно заглавие точно в сегашния период когато някои другари мислят, че тук трябва да стават революции. Няма да стават революции. Тук ще се поставят съв-

сем обикновени, нормални пиеси, пиеси, които ще се занимават с Човека, а не с политически проблеми. И чрез Човека тези политически проблеми, ако немерят никакво изражение, но ако мислите, че тук ще се впуснем в някакви "панаири" - това няма да стане! Няма да стане, тъй като трябва да ни ~~е~~^е ясно, че всички тези процеси са много мъчителни, Съветският съюз има свои проблеми, ние имаме свои проблеми; в много линии нашите проблеми са общи, но те не са еднакви и в различните сектори се различават. И един такъв подход към пиеса, която е нова редакция на Галин, един известен съветски драматург, който... Вярно е, че пиесата е писана през '80-а или '81-а година. След това ѝ е правена редакция. Аз не виждам какво страшно има в нея, което говори за нещо чуждо и не знам какво си... Какво искате вие? Съветският съюз от днешно време? Е, няма го! Там нещата са в процес на движение, на преустройство, на борба и тази борба ще продължи дълго и дай боже да завърши добре, да завърши така, както искаме. Не бива да ставаме жертви на илюзии които, право да ви кажа, нямат покритие.

Това много ме разочарова, но в същото време аз си давам сметка... тези категоризации и оценки, които се правят - на всяка цена да намерим работа на хора и на всяка цена... - от тази гледна точка ние можем да подходим и към друга пиеса, не само към тази. Големи "проблеми" има в "Престъпления на сърцето"! "Големи проблеми" има в "Американска терапия"! Нали? "Световни"! Тук това са проблеми, които не засягат човека! Цялата тази история със "скъсани гащи" - тя е обвивка на едни взаимоотно-

ношения между хора - е, какво да правим, такива са били взаимоотношенията между хората. Такова е било обществото, което ги е докарало до това положение... Или "Вечер" е много оптимистична пиеса, за която говорим тук? Аз не искам да правя сравнение за качеството, но "Вечер" когато я гледа човек, нищо друго не може да изпита, освен смъртна тъга от това, че човекът се е откъснал от земята, че е изоставил земята, че се е откъснал от природата. Това ли е "положителното", което някои тук искат да ми подхвърлят за Съветския съюз?

Това са проблеми, които са човешки, интересни, важни... (аз не правя сравнение между двете пиеси, макар че не казвам, че едната е добра, а другата - не). Няма такова нещо! Но този, който е гледал пиесата "Вечер", която ние още играем, той не може да не се потресе и да не се потърси от нещо, което наистина е станало с човека в едно време, което е позволило да стане това нещо.

И тук историята е от такъв характер. Хора, които се срещат... - това е тема, която не е нито нова, нито ние ще я открием, хора, които се срещат след 10 или 15 или 20 години, правят се и ученически срещи, и студентски..., и не знам какви... и в които, като започнат да се гледат, тази "дисекция", която си правят, ще е достатъчна. Става въпрос за "дисекцията" на тези хора, на тези, на тези отношения.

Изненадан съм, че вие по такъв..., но искам да ви кажа, че вие ще претърпите, ако това чакате, ще претърпите разочарование и в бъдеще, поне докато аз съм директор на този театър, и не само аз. Работите не ги опреде-

лям аз, не ги командвам аз. Вие знаете каква е обстановката в нашата страна, знаете какви документи излизат пред нашата художествено-творческа интелигенция от Централния комитет на Партията и не трябва да си въобразяваме, че всичко ще бъде решено с един замах... Ние можем да направим пиеса за "Русе", която ще бъде много покъртителна, но трябва да знаем за какво става дума... Аз не съм обърнал внимание на това разделение, което вие правите тук..."Виждате ли сега, в Съветския съюз нещата са други, а пък ние се връщаме към едно време, в което еди какво си е било..." Това няма значение! Това няма значение, тъй като проблемът който съществува в тази пиеса, той може да си съществува и днес и няма защо да си въобразяваме, че той вече там не съществува, в това общество... Няма защо да си въобразяваме! Или у нас... защото сме си много "близки" и "сладки" едни на други...

Това е моето становище по въпроса и искам да ви кажа че аз никакви колебания не бих изпитвал и не изпитвам, ако тук, от тези изказвания, не се създаде една предварителна настройка срещу пиесата, която може да се отрази върху нейната реализация. За мен това е неприятното, иначе този разговор, който водим тук, смятам, че няма нищо ненормално в него, но позицията, от която се изхожда - тази позиция за мен не е приемлива, не е приемлива и аз никога няма да я приема!

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Може ли да кажа нещо?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Да.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Мисля че тук става някакво размиване между тези, които се изказаха и отричат пиесата и

Вашето становище. Никой от колегите... Аз казах, че пиесата е неутрална и е удобна за момента. Никой от колегите... Първо, мисля, че всички са доста зрели и политически мъдри хора, а една голяма част от нас, включително и мене, носим "тенекиени" гащи, но никой от тук присъстващите, доколкото аз разбрах, не каза, че трябва да се прави съвременна пиеса, в момента, защото и такива нямаме и така нататък...

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - ... или някакви "сензации" да стават - няма такова нещо!

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Говорехме, че предлагайки това заглавие, а то е едно-единствено, би трябвало да се предложат две-три, ако щете от авторите, които спомена Велко Кънев, та до Зошченко, защото и него сме го забравили, а не само да разсъждаваме за една пиеса, която, за съжаление, както всички мъдри люде казаха, няма тези качества драматургически (за разлика от мнението на Литературното бюро) като "Ретро", като "Вечер" дори и т.н.

За това става въпрос, ние не говорим, че искаме да правим "революция" в театъра, или на Камерната сцена.

Много моля, ако сте разбрали така...

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - ... много е неверно!

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Значи определенията ви са неточни, Николай! Какво значи "неутрална" пиеса? Пиесата в ни какъв случай не е неутрална. Тя взима отношение към едно време, към една доста безотрадната действителност и тази действителност трябва да се променя. Това е и патосът на пиесата.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - И тази "безотрадната действителност" като се реализира долу, на Камерна сцена, ще бъде

по-страшно от една "черна комедия", не говоря за пиесата.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Като че ли днес няма хола, които дават по 150 лева за едни дънки, даже и в България...

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Може би трябва да информираме Художествения съвет...

АСЕН МИЛАНОВ - Ако правим дискусия, да я правим по-сериозно, а не така... Така не става!

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Защо да не е сериозно?

АСЕН МИЛАНОВ - Не е сериозно. Какво е това? Това е вечно, за което става дума там, с този нихилизъм, защо ще става дума, дали е съветско или не е? Какво значи това, че тук също има чернорборсаджийство?

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Кое е нихилистично?

АСЕН МИЛАНОВ - Това страшно опустошение на тези хора - те са само на 36 години! Това е вечен период...

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Няма ли го това нещо?

АСЕН МИЛАНОВ - ... и американски и какъвто щеш. Какво ми говорите, това е една лоша пиеса!

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Защото показва опустошение хора, затова ли е лоша?

АСЕН МИЛАНОВ - Ами, разбира се!

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Добре, намери толкова "светла" пиеса, която да показва само положителни хора...

АСЕН МИЛАНОВ - Може да не е "светла", да не кажа - "каквато трябва".

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Дай заглавие - с неопустошени, съ с здрави хора!

АСЕН МИЛАНОВ - Това, дето вие конкретизирате за време - "еди какво си"... - това не е вярно, тя надминава това...

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Още по-добре, че го надминава!

АСЕН МИЛАНОВ - Не е вярно! Тя става всеобща някакв

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА - Другарю Фучеджиев, може би трябва да предложим на Съвета това, което предложихме на другарката Сейкова като пиеси, за да не мисли Съветът, че е ограбен от нещо, или че е лишен от информация:

- пиесата на "....."

- пиесата на "Пред всички";

- и пиесата на "Мандат"

и да преценяват!

АСЕН МИЛАНОВ - Защо се държите така? Какво значи "да преценяват" като не сме чели? Щом е преценено от Литературното бюро - това не е малко, възможно е, но това няма да стане никакъв художествен факт, какво ще си говорим? Аз съжалявам дори тези момичета, които ще се чудят как да стане така, че да бъде по-тънко, че по-дебело...; че там не се сполучило, пък тук ще се получи... Не може да стане така...

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ - Те ще се чудят и при класиците!

АСЕН МИЛАНОВ - Не е вярно!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ - Аз не се изказах досега, защото, смешно казано, но в хода на разискванията, си загубих мнението по въпроса. Тук се роди дискусия, която най-малкото отчита това, че има два сериозни проблема, които съществуват и които трябва да ни върнат към това, което засяга нас в опита да реализираме по-нататъшното движение в работния процес на театъра.

Аз не съм склонен да гледам на пиесата като на лоша

пиеса, но съм съгласен, че вътре в пиесата се съдържат достатъчно сериозни основания и за двете позиции, които се сблъскват. От моя гледна точка всяка пиеса на вчерашния ден може да бъде пиеса и на днешния ден и това ни изправя пред въпроса, който тук се поставя на разискване – най-малкото се оказва, че е една сложна пиеса, която изисква и такова решение. Не съм склонен да заставам на позицията, че точно тази пиеса, която съществува вътре в драматургията и в литературата е едно чисто сюжетно третиране на материала ще "изскочи" на повърхността.

АСЕН МИЛАНОВ – Извинявай, но сюжет даже няма...

АСЕН ШОПОВ – Сюжетно имам предвид буквално, ... ще излезе на повърхността и при едно мислене чрез пиесата може да излезе като проблематика. В този смисъл много важен въпрос, който стои пред нас в последна сметка е реализацията и тук се чува мнения по въпроса, които ме смущават.

Въпросът е много деликатен с факта, че пристъпваме да го обсъждаме, но той реално съществува към продукта, крайния, за който сега се срещаме, на основата на драматургията.

По втория въпрос, по който имам мнение, това е, че ние сме малко закъснели, "изпуснали сме влака". По-важно от всичко е пиесата да не се адресира към неработещи актьори и това наистина е нередно, некоректно... Подобни коментари са излишни, но се свързват с факта, че театърът е застанал пред вакуум на Камерна сцена и дали работят или не работят тези или онези актьори, театърът е длъжен да работи. Ние култивираме навик на удобство от това да не работим, тоест да се отдръпваме от работата. Да пререшим месец и половина работно време в удобната позиция "Приключихме този сезон"

и да мислим за следващия, пък догодина - "я камицата, я камилярят" - от тази гледна точка задължително нещо трябва да влезе и това е възможност да влезе в работа и то с цел до края на сезона да бъде във вид за приемане от Художествен съвет (дали ще се среща с публика - не знам), но не бива да прекрачва работно годината. Така че за нас единият въпрос е важен и задължителен: тоест - да се работи долу, изключвам всякаква драматургия от западни автори, щом като коментираме дебалансиран афиш.

Значи: това е изключената страна - да търсим въобще хубави пиеси, които безспорно съществуват. Така че трябва да се насочим към търсене на доказателства за реализация и тя ни изправя пред проблема: решението на тази пиеса с оглед на желаното представление. Най-малкото, този протокол, тоест: този разговор трябва да бъде достойни на режисьора от гледна точка на това, че не сме безразлични към резултатите - не въобще в театъра добро или лошо представление. Значи: ориентацията на пиесата може да постави знак за добро или лошо представление от гледна точка на звученето на представлението.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Има думата Николай Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Аз също като колегата Шопов имам мнение, но се обърках...

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - Много лесно се обърквате!

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Ами объркваме се, понеже от много страни се атакуват проблемите и човек започва да си пази и гърба и лицето... Откъде да знае какво ще стане...

Първо: по въпроса за предлаганите други заглавия от

съветската драматургия.

Другарю Фучеджиев, Вие ни се накарахте и излезе така, че ние сме политически нестабилни хора, или "се люлеем" такова нещо мисля че няма.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Ще съм казвал такова нещо.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Такъв беше тонът Ви.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Говорих за изчаквателната позиция.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Ние сме политически зрели хора, ако някой е предложил някакво заглавие, то беше преди документа на ЦК. Сега ние сме ориентирани и естествено е да коригираме и собствените си мнения. Вие сте по-нагоре, по-осведомен човек сте, естествено по-рано знаете за какво става дума. Ние разсъждаваме по-просто, включително и аз, независимо, че съм възрастен човек: щом може в Сатирата, щом може в "Сълза и омях", в провинцията да си позволят такива и такива неси, аз си казвам: "Вероятно значи може!" Разсъждавам по "прост" начин. Сега се казва, че не може, "Не може? А, добре!" Надали аз съм човекът, който ще вдига революции, не съм ги вдигал и няма да ги вдигам и в този смисъл се чувствавам в твърде неловко положение.

Аз слушах много внимателно, схванах изказванията в две посоки: едните изказвания са, че тази пиеса показва съветската действителност в недобра светлина (това поне разбрах от изказването на Асен)...

АСЕН МИЛАНОВ - Плюс това, не само това...

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - И други колеги казаха, че ще се мисли за Съветския съюз в лоша светлина. Другите колеги казаха, че има по-добри, по-интересни колеги, които не стават

дума да събарят нито нашето, нито съветското общество, нито са по-на високо равнище и като проблематика и като написание и така нататък... У никого аз не схванах никаква тенденция да се противопоставя тотално срещу нея.

Моето мнение за пиесата е следното. За мен тя не е откритие, даже не е откритие като начин на писане, защото срещата на колеги, студенти, съученици... след много дълги години - това е експлоатирано като драматургичен ход стотици пъти. "Нищо ново под слънцето няма"... - може да се приеме и този ход, но в пиесата, според мен, има характери, има какво да се изиграе, как да се изиграе. Разбира се, тази работа е толкова руска и толкова "лъха" на тяхната провинция, както са уж до Москва на близо, че как се играе в София това, аз не знам... По същия начин Петрушевская си пише пиесите - това сега у тях е една своеобразна мода.

Но тъй като това е пиеса, която не разчита на сюжетен разказ или на една занимателна фабула, атрактивна и т.н., тя е преди всичко пиеса на много остро и богато изграждане на човешки характери и още нещо (аз внимателно четох пиесата), както казваше Стаматов: "Тук основното е атмосферата!" Не се ли създаде онази сложна, своеобразна атмосфера, в която се развива действието, няма нищо да се получи. Във връзка с всичко това искам да кажа нещо, но преди това декларирам: за кой ли път ние правим така: експромтум Художественият съвет е изправен пред факт: поканен е човек, вероятно е обсъждано и разпределението... - това, според мен, е неправилно. За кой ли път се изправяме пред такъв факт, но само преди време
Па

Партийното бюро апелира за друг вид работа, за плановост, и прочие, и прочие..., а в репертоара на театъра има камерни заглавия, които биха могли да влязат, които биха могли да бъдат обсъждани и при това винаги е за предпочитане една българска пиеса да се вземе, отколкото съветска даже. На Кольо Георгиев ли, на Никола Русев...

Аз като се разровя от по-далечното минало мога да посоча "Зойкина квартира" на Булгаков, блестяща пиеса, в която има пет женски великолепни роли, четири мъжки, но тя е толкова сложно произведение като стилистика, като жанр и тук е въпросът, ако имаше някакво безпокойство, то е главно по линия на крайния резултат - така поне почувствувах и от Велко и от Гого, Стойчо Мазгалов и т.н. ... И този въпрос не е за пренебрегване. Пак казвам: бързото решение изтърбушва вярата, човек не знае как да се държи в този случай, ако каже нещо критично, да не би да се отнесе към режисьора, или към цялостната политика на театъра. Ако не каже нищо пък пак така се възприема и в този смисъл е това объркване, а не за това, че някой неправилно мисли въобще за политиката на театъра, или, пази боже! - по големите политически въпроси.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Искат ли друг думата?

Аз съм съгласен да не я правим пиесата.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Защо? Вие ще решите! Това е съвестен глас... Половината са "за", половината - "против" Вие ще си решите...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Знам това нещо. Аз се страхувам от активността на противниците...

ГЛАСОВЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА СЪВЕТА - Не! Няма такова нещо! Не бива така, другарю Фучеджиев! Ние си казахме открито мнението...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Аз се страхувам от такава активност, аз знам чий е съвещателен глас, всичко това ми е известно!

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Никога няма да пречим!

СТОЙЧО МАЗГАЛОВ - В такъв случай - да си мълчим, защото утре ще стане някакъв "гаф" и ще се каже...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Тъй като няма единодушие по приемането, няма единодушие и против пиесата, въпросът имам право аз да го реша. И тъй като аз нося отговорността за тези неща, аз ще го реша положително, като моля другарите, които застанаха на друга позиция, да не коментират, тъй като няма да бъде етично и красиво.

АСЕН МИЛАНОВ - Може да излезе много скучно представление...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Известно е, Асене, неща, на които сме разчитали, не са излизали сполучливи, ставали са скучни. Това е относително! И скучни неща, на които не сме разчитали, са излизали...

АСЕН МИЛАНОВ - Това е пък съвсем... скучно!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Не беше съвсем скучна и "Сребърна сватба", но сега трябва да я сваляме, нали? Асене, не искам с тебе да споря, няма и смисъл да се спори... Които другари, смятат, че не желаят да вземат ангажимент изобщо по тази пиеса, те са свободни, никой с нищо не ги задължава като членове на Художествения съ-

вет, аз ще се възползвам от правото си да направим пиесата. Много моля, искам да подчертая, че не заради актриси или актьори, а защото смятам, че това ще бъде едно заглавие от съветската драматургия, което е достойно за Камерната сцена на театъра и в този смисъл, моля Художественият съвет правилно да ме разбере, не съм правил нито квалификации, нито нищо, струва ми се само, че има един такъв момент, който трябва да отчитаме - ние очакваме някои неща, но трябва да ви кажа, че не бива да очакваме прекалено много. Не искам да навлизам в разговори, които могат да бъдат неприятни, разбира се, съгласен съм и си давам сметка за риска, който поемам, но в края на краищата рискът го нося аз, в края на краищата... Моля само да няма "хъс" в тези неща, да се гледа по-спокойно...

Когато пристъпваме към една работа, която аз смятам за съществена и важна за театъра, много моля, каквото сме имали, сме казали - да се спазва принципът на демократическия централизъм: обсъждаме всичко и след като се реши въпроса - да се изпълнява това решение, за което говоря.

АСЕН МИЛАНОВ - Даже ще помагаме!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Извикайте режисьорката Надя Сейкова.

Заседанието на Художествения съвет беше малко дълго, тъй като тук имаме доста сериозни спорове по качествата на пиесата. Някои другари, ние тук говорим определено, смятат, че тя е малко остаряла, че не е от произведенията, които са най-необходими на театъра и които най-добре биха представили съветската драматургия, тук имаше дискусия по този въпрос.

което аз смятам за нормално, имаше и "за", имаше и "против" и в последна сметка нещата се свеждат до реализацията аз казах преди малко, че има неща, които са излизали на сцената и надеждите, които сме им възлагали, са оставали излъгани. Основният въпрос е въпросът на реализацията и казвам тези няколко думи, за да разберете в каква ситуация Художественият съвет се намира по отношение на пиесата, това не е за първи път и аз смятам, че Вие с няколко думи, преди да направите предложението за разпределение, можете да изложите своето становище и в последна сметка Художественият съвет решава да се прави, да се работи...

Моля, изложете накратно съображенията си, ще прочетете разпределението, Художественият съвет ще вземе отношение допълнително, ако трябва, това е нормалната процедура.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Благодаря. Аз съжалявам, че не съм била да чуя спора и мненията...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Предпочетохме да го направим в собствен кръг.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - За мен би било полезно, в този смисъл.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Ще Ви бъде даден протокола.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Добре, това е интересно и любопитно...

Аз, естествено, защитавам пиесата и я харесвам и мисля че без да бъде от най-остро актуалните (както вероятно е имало спорове) проблемни пиеси, тя си носи и своя съвременна проблематика, а така също и нещо, което е вечно. Какво бих казала... Всички са я чели пиесата, вероятно... най-напред искам да тръгна от образното решение, независи-

мо от това, че ние не предлагаме сценографията. В един полуразрушен стадион, с порутени вече физкултурни статуи и обрасъл в репей, пристига този цигулар, който е между 35-37 години, за да се срещне със своите съученички, връстнички - след 15 години, определяйки им среща, заедно със своя 20-годишен девер (шурей). Тези негови връстнички някога в него са виждали надеждата на тази област, на този град, бъдещата звезда - цигулар и с голямо желание идват, за да се срещнат с тази знаменитост, отново припомняйки си своите връзки, младост, взаимоотношения, в някои той е бил влюбен, други са били влюбени в него, трети просто са го смятали като "най-" от всички тях.

При тази среща изведнъж започва един битпазар на този разрушен стадион, на преоценяване на човешки стойности на изминалия живот, "на попрището жизнено в средата", защото те се намират именно на попрището жизнено в средата, където се поставят... на този битпазар на разпродажба на купени от чужбина вещи, дрънкулки, вещи, обувки и т.н. - това е само зрелищната, образна страна на този битпазар и естествено в тази преценка на човешките качества, стойности, взаимоотношения, се поставят проблемите на похабения живот, темите за похабения живот, за похабения талант, за устойчивостта, според мен, най-много... за устойчивостта на човешките стойности: доколко, как могат те да устоят в житейските несгоди, драми, бит, трудности и т.н. и в един жанр на трагикомедия, където всеки разкрива своята драма се разкриват едни различни характери, различно разположени в живота, в житейските несгоди и поставят и вечни проблеми, както казвам аз - за човешката устойчивост, за стойността

на човешкия живот, за стойността на човешките отношения, за брака, за любовта, за приятелството, за така нареченото постигнато място в живота, различните хора поставят и различни проблеми. Това, което на мен също ми хареса в тази тъжна пиеса, тъжно-смешна пиеса, защото пиесата за мен като жанр е трагикомедия, всеки има своята драма и към всеки авторът се отнася с различен вид усмивка. Към едни с тъжна усмивка, към други - с една весела усмивка, към други - с иронична усмивка, към трети - направо сатирична усмивка, и не само към отделните хора с различни усмивки, а и към различни ситуации с различни усмивки и заедно с това и една човешка тъга за пропилените човешки възможности и човешки стойности.

И това, което е вечно, като че ли, това е устойчивостта на човешката доброта, защото в този панаир, в който се стига до едно напиване, до разпродажба на вещи, а всъщност на оценка на човешките стойности, се оказва, че тези обикновени жени, без претенции за нещо особено, са по-устойчиви и те са готови да подадат ръка на този смачан музикант от живота, талант, да му помогнат, да купят от тези вещи, само и само житейски да му помогнат, което е също една човешка стойност и в тази равносметка на човешки стойности, аз намирам стойността на пиесата и мисля че има какво да се каже не само днес, а и въобще.

Мисля че ако погледнем конкретно, битово - разпродажба на вещи, то е доста евтино, но това също е целият образ на разпродажба на този битпазар, на този стадион - един вид човешка алегория, действително на преоценка на човешките стойности.

Това - с няколко думи.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Другари, режисьорката ще прочете протокола от заседанието на Художествения съвет, така че смятам сега да не... освен ако някой не иска да каже нещо... Добре, продължаваме нататък с предложение за разпределение на пиесата:

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Да говоря ли за действащите лица или само разпределението?

ВСИЧКИ - Само разпределението!

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - (чете проект за разпределение)

ВАДИМ КОЛЯЕВ	Михаил Петров
ОЛЕГ ПОТЕХИН	Кирил Варийски
ШУРА ПОДРЕЗОВА	Милена Атанасова
ВЕРА СЕМЕНИХИНА	Добринка Станкова
НАТАША САМОХВАЛОВА	Дора Глинджева
МАДЛЕН	Адриана Андреева
МИЛЯ КЛЪОНИШЕВА	Красимира Петрова

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ -

Художник-сценограф - АТАНАС ВЕЛЯНОВ

Художник на костюмите - ОЛГА ГЕРДЖИКОВА

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Шура беше работничката, нали?

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Да, монтьорката...

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Монтьорката!? Милена Атанасова...

Извинете, а Дора Глинджева?

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Самохвалова Наташа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Имате думата. Георги Гайтанников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Аз имам едно предложение. Заедно с Кирил Варийски да влезе един от нашите млади юлеги.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ - Не на Варийски, а на Петров...
Коняев е младият, 20-годишният.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Не е Коняев младият, младият е Потехин.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Да се сложи един от младите колеги - Николай Цанков, или Мариян...

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Да, или Мариян...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Красимир Марянов.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Да, прекрасен актьор, една година стои тук без работа, аз умолявам Художественият съвет и постановчикът да се съгласят с това нещо - да бъдат двама, не на мястото, а да бъдат двама.

АСЕН ШОПОВ - Имам един въпрос: плановите намерения какви са - става дума за реализацията, за производството.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Плановите намерения са доста съгласени и затова предлагам един състав, така се договаряме, значи до края на сезона да мина на закрити представления или на Съвет, поне на съвет...

АСЕН ШОПОВ - Или на Съвет... От тази гледна точка ми е и въпросът за Кирил Варийски, който ще отсъства десет работни дни в средата на работното време, което вече компрометира възможността за работа, разбирате ли?

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Да, но взимането на още един човек е вече двойна работа, а отсъствието на Кирил Варийски може да направи график без него, защото има такива откъси - без него, което е все пак изработване на "парчетата" без него.

АСЕН ШОПОВ - Значи това е въпрос на сметка...

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Да, това е за сгъстеността на щепитиционния период...

АСЕН ШОПОВ - Аз за това не говоря за още един човек а казвам - друг човек, например: тук присъсвуващият Николай Николаев. Все едно, за мен това отсъствие влезе зад себе си неритмична работа, в смисъл - една пиеса в такъв състав, относително камерен и интензивна работа предполага да седнете на масата заедно и когато Кирил Варийски се появи, това значи да започнем отново работа, това е само съображение, което искам да спомена, във връзка с едно отсъствие, което може да се отрази по отношение на възможността за ритмична работа.

АСЕН МИЛАНОВ - Аз имам и друго съображение. Кирил Варийски, ако бъде разпределен... трябва да има ясна разлика между двамата - млад и стар, а те фактически са еднакви...

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Аз точно това искам да бъде. Младият да изглежда по-възрастен, отколкото е... защото той е по-разложен, отколкото е другият...

АСЕН МИЛАНОВ - Както искате...

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Асене, ти не си ли виждал млади хора, които изглеждат по-възрастни...

АСЕН МИЛАНОВ - Млад е, въпреки всичко... Това са стойности, той си е разложен, но е млад по отношение на другия... Каквото ще да е, но трябва да има разлика. Няма да има разлика с Кирил Варийски... Николай Цанков е даже и разложен, като го гледм...

(Смях.)

Шура Подрезова няколко пъти казва, че си "вари кило

тите"...

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Вари пращето...

АСЕН МИЛАНОВ - Милена Атанасова е от друго семейство би трябвало и тук да се помисли...

ТАНЯ МАС АЛИТИНОВА - Райна Каназирева би могла...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Друг кой иска думата? Михаил Петров.

МИХАИЛ ПЕТРОВ - Понеже малко или много ще участвам в цялата тази работа, смятам че има някаква грешка, защото Милена... не може ли с Дора да се направи едно рокадо - това ми хрумва в момента. Наташа Самохвалова да бъде Милена, защото много повече в този аспект, и натурел и както искате го наречете, и обратно - Дора Глинджева да бъде видимо груба, малко механично е направено всичко...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Другари, аз разбрам, но трябва да коментираме и хората, които не са ангажирани в работа. Така както гледам тука, една Милена Атанасова е доста ангажирана...

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Три премиери има.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Дойде време когато завидяхме и на Милена Атанасова! Като си спомня какво беше...

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Милена Атанасова хич не можех да ся представя като Шура Подрезова. Аз честно да си кажа съм си мислил повече за Галя Асенова.

НАДЕЖДА СЕЙКОВА - Галя Асенова е точно за ролята, но тя е заета...

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - След като малко се състаряват образите, смятам, че на Дора Глинджева по й уйдисва да е... и аз имам следното предложение. Разбира се, че са сгъстени

но, другари, ние правим това за хора, които въобще не са ангажирани в работата на театъра и се разхождат като "гламави". Мишо Петров играе в 13 представления. Разбира се, че е много важно кой ще играе централната роля, за мен това е гентралният герой, не толкова жените.

Аз имам такова предложение: мъжките състави да станат двойни (този път), за разлика от женските и предлагам следното нещо:

Михаил Петров и Николай Николаев и младите колеги Николай Цанков и Красимир Марянов да заемат ролята на Олег Потехин. Кирил Варийски е прекалено зает за година и половина в нашата трупа.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ - Разбира се!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Какво предлагаш ти?

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Предлагам: Михаил Петров и Николай Николаев за ролята на Вадим Коняев, а Олег Потехин да играе Николай Цанков и Красимир Марянов.

АСЕН МИЛАНОВ - И смяна на Дора с Милена.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Да!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Други съображения?

ГЛАСОВЕ - Подкрепяме!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Приключваме. Ние с режисьора ще решим окончателното разпределение. Имам предвид всички изказвания, които се направиха.

Другарко Сейкова, Вие сте свободна, ни е имаме друга работа, аз предлагам утре сутринта в 11 часа да се видим, или пък вечерта в шест и половина...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Правена ли е категоризация на ролите в "Пер Гинт"?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Аз съм дал отдавна предложението

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ -

(Чете категоризация на ролите в "Пер Гинт" и "Тайната вечеря на Дякона").

(Категоризацията на ролите се прилага към протокола

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Другарю Фучеджиев, имам еретично предложение. Художественият съвет приближава. Аз предлагам Пер Гинт да има три точки, другите да бъдат по две, както е в историята с Левски, тъй като на сцената са абсолютно всички и се отделя само Левски.

В "Пер Гинт" има доста три точки.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Още на три роли: на Крал на тролите, Неизвестният, Старец-бедуин, Човекът с лъжица; на Осе; и на Жена в зелено, старата жена, Пастор. Какво има да каже режисьорът по въпроса?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Мислил съм много по въпроса и мисля, че това, което предлага Стефан е неправилно, тъй като това, което играе Наум Шопов...

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз добре го съзнавам, другарю Люканов, но в "Левски" също играят всички на сцената непрекъснато!

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - ... тъй като това, което играе Наум Шопов - пет роли, и то значими и не само затова, защото са значими по текст и по време, а значими и като моменти на актьорско майсторство - превъплотение, овладяване на много видове психология и видове театър и в този смисъл мисля че това като качество и като актьорски и

и професионални усилия е равностойно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Аз смятам спорът за малко безпредметен, тъй като след като се повишат заплатите от 1 юли премии няма да има, но ако няма други възможности, аз приемам предложението на режисьора. Стефан казва, че само Пер Гинт трябва да има три точки, а режисьорът е предложил още три - на Осе...

АСЕН МИЛАНОВ - Той направи подкрепа само на тази, на другите не прави...

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Аз съм обмислял от тази гледна точка: професионална сложност, количество, защото за мен Осе е почти колкото на Пер Гинт значима роля като идея, като смисъл...

БАНЧО БАНОВ - ... като контрапункт!

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Кои са показателите, точните параметри, по които една роля по автор трябва да бъде класифицирана? Ако някой може да ми обясни, аз съм готов да се коригирам веднага! Аз поне разсъждавам така: освен обем, трудност, ... така поне съм разсъждавал, може би е грешно, и от тази гледна точка Пер Гинт, Осе, Известният, който пет пъти ще се превъплъщава, жената в зелено четири пъти ще играе мъжки и женски роли - това ми се струва, че е най-сложното...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Кой играе Крал на тролите?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Наум Шопов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Осе?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Славка Славова.

ЖЕНА В ЗЕЛЕНО?

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Мария Стефанова.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ - Аз тогава ще дам на колегите да научат монолога на Димитър Общи и тогава да се преценява по дължина... Аз съм готов и единият Пер Гинт да мине на две точки. Въпросът е за обезценяването на точките - това е нашият спор, затова се скарах с Младен Киселов, не си говорим още, затова че той излезе с предложение всичките участници в "Бреският мир" да бъдат с три точки, когато виждаш огромен труд на Ленин и останаха още двама по три. За това говоря!

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Значи говориш по един показател, а аз говоря по няколко показателя, освен това тук са 18 роли, от 18 четирима предлагам за тройка и то като роли, а като изпълнение вече вие ще си кажете думата. Този, който е предложен за три, може да поучи една...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Другари, имате ли други съображения по този въпрос?

АСЕН МИЛАНОВ - Аз, ако мога да правя предложение, предлагам с три точки да бъдат само Пер Гинт и Кралят на Тролите.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ - Пак е Ваш въпрос, чухте ни, решете! И така да решите, и иначе...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Аз ще реша въпроса.

По ЧЕТВЪРТА ТОЧКА - "Разни", която с нетърпение чака Таня Масалитинова. Имаш думата.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Каква е причината за свалянето на някои пиеси? Не говоря за "Сребърна сватба" - там е ясно! Аз говоря за "Хитроумната влюбена" - има луда публика...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - "Изобретателната влюбена"

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА - Да!

ПРЕДС . ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ - Този въпрос не е решен. Художественият съвет ще приеме за всяко заглавие дали да остане, или да не остава. Излишно е сега да коментираме въпроса. Целият списък на Голяма и на Камерна сцена ще бъде прегледан, ще ви бъде раздаден предварително, ще видите, ще помислите и тук ще решаваме заедно кое да падне и кое да остане.

Други въпроси?

Да остане Режисьорският съвет плюс Велко Кънев. Другите другари са свободни. Закривам заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Д. Фучеджиев)

Стенограф

(Д. Павлова)